

**Memurin kanununun 75 inci maddesinin tefsiri hakkında
3/65 numaralı Başvekâlet tezkeresi ve Maliye ve Bütçe
encümenleri mazbataları**

T. C.
Başvekâlet
Muamelât müdürlüğü
Sayı 6/1968

9- VII - 1931

B. M. M. Yüksek Reisliğine

Maliye Vekâletinden yazılan sureti merbut 5-VII-931 tarih ve 27466 numaralı tezkerede memurin kanununun 75 nci maddesinin leki (mütekaitler memur addolunmaz. Muvakkaten memleket haricinde olsalar dahi tekaüt maaşı alırlar) ibaresinin tatbikatta müşkülâtı mucip olması hasebile tefsiri rica olunmaktadır.

Muktazasının ifasına ve neticesinin işarına müsaade buyurulması arz olunur efendim.

Başvekil
İsmet

Ma. V. Muntazam Borçlar M. 27466/2 numaralı ve 5-VII-931 tarihli teskeresi suretidir.

Başvekâlet celileye

Memurin kanununun 75 inci maddesindeki (mütekaitler memur addolunmaz , Muvakkaten memleket haricinde olsalar dahi tekaüt maaşını alırlar) ibaresine nazaran ecnebi memleketlerde bulunan mütekaitlere memaliki ecnebiyeye seyahat etmek isteyenlerin tekaüt maaşlarından istifadeleri o memleketlerde muvakkaten bir müddet için bulunmuş olmaları şartile tahdit edilmiş ve mülki askerî tekaüt kanununun 61 inci maddesinde de mütekaitlerin senede iki defa yoklamları icra edilmesi emrolunmuştur.

Kanunda muvakkat müddetin neden ibaret olacağı ve mütekaitlerin memaliki ecnebiyeye seyahat ve ikametlerinin ne gibi kuyut ve şuruta tâbi olduğu ve kanunda bir münteha tayin edilmeksizin muvakkat bir müddet için memaliki ecnebiyede bulunmanın tekaüt maaşlarının katını istilzam etmeyeceği tasrih edilmiş olduğuna göre mütekaitler haklarında mütekaddim bir mezuniyete ihtiyaç olup olmadığı ve mezuniyet talep edenlerin gösterdikleri seyahat ve ikamet mücaetlerini hükümetin tenkise ne dereceye kadar salâhiyettar olduğu hakkında ne memurin kanununda ve nede tekaüt kenununda bir hüküm mevcut olmadığı gibi hükümete de 75 inci maddenin sureti tatbiki hakkında bir talimatname tanzimine salâhiyet verilmemiştir. Şu vaziyet karşısında tekaüt veyahut yetim maaşı alanların memaliki ecnebiyede ikametleri hakkında tabii olacakları ahkâmın idarî tedbirlerle tayin ve tatbikına imkân görülememekte ve madde kanuniyenin tefsiren halli zarurî görülmekte olduğu Hazine Hukuk Müşavirliğinin cümlei mütaleasından olmakla bu bapta B. M. M. nce tefsiren bir karar ittihazı hususuna müsaadai aliyeleri arz ve istirham olunur efendim.

Maliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Maliye encümeni
Karar No. 70
Esas No. 3/65

13 - VI - 1932

Yüksek Reisliğe

Memurin kanununun yetmiş beşinci maddesindeki (Mütেকaitler memur addolunamaz. Muvakkaten memleket haricinde olsalar dahi tekaüt maaşı alırlar) ibaresinin tatbikatta müşkülâtı mucip olması hasebile tefsiri hakkında Başvekâletin 6/1968 numaralı ve 9 - VII - 1931 tarihli tezkeresile gönderilen Maliye vekâleti tezkeresi sureti Muhasebatı umumiye umum müdürü hazır olduğu halde mütalea ve müzakere olundu :

Mezkûr yetmiş beşinci madde : Mütেকaitlerden eenebi memleketlerine gidecek olanların tekaüt maaşlarını almalarını muvakkat bir müddete hasretmek suretile tahdit etmiş ise de mütেকaitlerin senede iki defa yoklamalarının icrasını tekaüt kanununun 61 inci maddesi âmir bulunmasına nazaran bu muvakkat müddetin neden ibaret olacağına ve bunların eenebi memleketlere seyahatleri ne gibi kuyut ve şuruta tâbi tutulacağına ve mezuniyet almalarına ihtiyaç olup olmadığına ve talep edecekleri mezuniyet Hükûmetin ne dereceye kadar tenkis edebileceğine dair bir talimatname tanzimine salâhiyet verilmemiş ve şu vaziyet karşısında tekaüt ve yetim maaşı alanların eenebi memleketlerde ikametleri hakkında tâbi olacakları ahkâmın idarî tedbirlerle tayin ve tatbikına imkân görülmemiş olduğuna binaen mezkûr maddenin tefsiren halli talep edilmektedir.

Mütেকaitlerin muvakkaten memleket haricinde olsalar dahi maaşlarını alacakları mezkûr maddede sarahaten gösterilmekte olmasına nazaran bu hususta tereddüdü mucip bir eihet görülmemektedir. Ancak kanunda muvakkat müddet için bir münteha tayin edilmediği eihetle bu Müddetin neden ibaret olacağı noktasında encümenimiz tevakkuf etmiş ise de muvakkat tabirinin dairei şumulü her ferdin ihtiyaema taallük eden hâdiselerin nevine ve şekline göre takdirî mahiyette olması ve binaenaleyh tevsi ve temdidemütehammil bir alâstikiyeti haiz bulunması itibarıyla alâkadarların buradan infikâklerini istilzam eden sebepler bilinmedikçe muvakkat müddet için bir had ve münteha tayinine imkân olmadığı kanaatine vasıl olmuş ve bu eiheti Hükûmetin takdirine bırakmağı zarurî görmüştür.

Zaten vekâleti müşarileyhanın mezkûr tezkeresinde de işaret edildiği üzere tekaüt ve yetim maaşı alanlardan eenebi memleketlerine gitmek ıstırapında bulunanların malûmat vermek için evvel eminde hangi makama müracaat edeceklerine ve ikamet müddetlerini ledelicap ne suretle temdit ettireceklerine ve tayin edilen müddet zarfında avdet etmeyenler hakkında ne tarzda muamele yapılacağına ve bunların her altı ayda bir icrası muktazi yoklamalarını ne yolda yaptıracaklarına taallük eden hususat nazarı dikkate alınmak, velhâsıl Hükûmetin tatbik sahasında tesadüf ettiği sair müşkülât varsa onları da bertaraf edecek esasatı ihtiva üzere bir talimatname tanzimini encümenimiz muvafık bulmaktadır.

Binaenaleyh Hükûmete böyle bir talimatname yapmak salâhiyeti verilmesini mutazammın olmak üzere mezkûr yetmiş beşinci maddeye bir fıkra ilâvesi münasip görülmüş ve bu hususta bir kanun lâyihası hazırlanmıştır.

Havalesi mucibince Bütçe encümenine tevdi kılınmak üzere Yüksek Reisliğe arz olunur.

Maliye encümeni Reisi Na.	M. M.	Kâ.	Aza	Aza	Aza
Malatya		İstanbul	Isparta	İzmir	Kastamonu
M. Nedim		M. Ziya	Kemal	Kâmil	Refik
Aaza	Aza	Aza			
Kütahya	Aydin				
Ömer	Adnan				

Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe encümeni
M. No. 240
Esas No. 3/65

10 - X - 1933

Yüksek Reisliğe

Memurun kanununun yetmiş beşinci maddesinin tatbikatında müşkülât görülmesi hasebile tefsiri hakkında Başvekâletin 9 - VII - 1931 tarih ve 6/1968 numaralı tezkeresile gönderilen Maliye vekâleti tezkeresi ve Maliye encümeni mazbatasını encümenimize havale edilmekle Maliye müsteşarı Faik Bey hazır olduğu halde müzakere ve tetkik edildi:

Yetmiş beşinci maddede (mütekaïtler memur addolunamaz, muvakkaten memleket haricinde olsalar dahi tekaüt maaşı alırlar) denilmekte ise de bu maddenin tatbiki sırasında tekaüt kanununun 61 inci maddesi mucibince mütekaïtlerin senede iki defa yoklamalarının icrası zarurî bulunduğu ve buna nazaran eenebi memleketlere seyahat edeceklerin ne gibi kayıt ve şartlara riayet etmesi lâzımgeldiği ve mezuniyet almağa ihtiyaçları olup olmadığı ve müddetin sureti takdiri hususlarında Maliye vekâleti tezkeresi ve Maliye encümeni mazbatasında gösterilen ihtirazî kayıtlara encümenimizce de iştirak edilmiştir. Millî servet ve tasarruf hareketlerinin içinde bulunduğumuz senelerin hususiyetlerine göre para ihraçı zarurî sebeplere bağılı olması tabii olacağından tanzim kılmacak nizamnamede nazarı mütaleaya alınması için maddeye bu cihet te ilâve olunarak talimat kelimesi de nizamnamekelimesile değiştirilmek suretile yeniden tanzim kılınan kanun lâyihası Umumî heyetin yüksek tasvibine arz olunur.

Reis	Reis V.	M. M.	Kâtip			
Gümüşane	Konya	Bursa	Tokat	Çorum	Edirne	İstanbul
H. Fehmi		Dr. Galip	Süreyya	Mustafa	Faik	Sadettin
Isparta	Manisa	Sivas				
Mükerrem	M. Turgut	M. Remzi				

MALİYE ENCÜMENİNİN TEKLİFİ

788 numaralı memurun kanununun yetmiş beşinci maddesine bir fıkra ilâvesine dair kanun

MADDE 1 — Memurin kanununun yetmiş beşinci maddesine aşağıdaki fıkra ilâve edilmiştir:

Memleket haricinde ikamet sebeplerine göre muvakkat müddet ve yoklama ve müracaat usullerinin tayini hakkında Hükümetçe bir talimatname yapılır.

BÜTÇE ENCÜMENİNİN TADİLİ

788 numaralı memurun kanununun yetmiş beşinci maddesine bir fıkra ilâvesine dair kanun

MADDE 1 — Memurin kanununun yetmiş beşinci maddesine aşağıdaki fıkra ilâve edilmiştir:

Memleket haricinde ikamet sebeplerine ve millî servet ve tasarruf hareketlerinin icaplarına göre muvakkat müddet ve yoklama ve müracaat usullerinin tayini hakkında Hükümetçe bir nizamname yapılır.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden mu-teberdir.

MADDE 3 — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.